

PA 7.5.1
**PROGRAMA ANALITICĂ DE STUDII
POSTUNIVERSITARE PRIN REZIDENTIAT**

RED.: 02
DATA: 20.12.2013

Pag. 2 / 2

„COORDONAT”

Ministrul Sănătății
Mircea Buga

24 07 2015

„APROBAT”

Rectorul IP USMF „Nicolae Testemițanu”
D.h.ș.m., prof. univ., Academician al AȘM
Ion Ababii

14 05 2015

Programa analitică de studii postuniversitare prin rezidențiat a fost discutată și aprobată la:

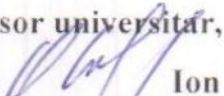
Ședința Consiliului Metodic Central

al IP USMF „Nicolae Testemițanu”

din 18 02 2015

Proces verbal nr. 3

Președintele Consiliului Metodic Central

**dr. hab. șt. med., profesor universitar,
academician al AȘM** **Ion Ababii**

Ședința Comisiei republicane științifico-metodice

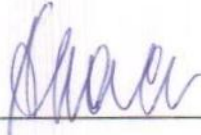
de profil „PSIHIATRIE ȘI NARCOLOGIE”

din „ 20 ” ianuarie 2015

Proces verbal nr. 1

Președintele Comisiei

d.h.ș.m., prof. univ. Anatol Nacu

(semnătura)

Programul analitic de studii postuniversitare prin rezidențiat a fost elaborat de colectivul de autori:

Anatol Nacu Dr. hab. în medicină, profesor universitar
Mircea Revenco, Dr. hab. În medicină,, profesor universitar
Mihai Hotineanu, Dr. în medicină , conferentiar universitar
Ion Coșciug, Dr. în medicină, conferentiar universitar
Inga Deliv, Dr. în medicină, conferențiar universitar
Igor Nastas, Dr. în medicină , conferentiar universitar
Valentin Oprea, Dr. în medicină , conferentiar universitar

PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 25.02.2014

PAG. 2 / 16

PROGRAM ANALITIC
la modulul PSIHIATRIE, NARCOLOGIE I PSIHLOGIE MEDICAL
pentru reziden ii la specializarea „MEDICIN LEGAL ”

TOTAL	- 60 ore
Prelegeri	- 16 ore
Seminare	- 14 ore
Lec ii practice	- 27 ore
Totalizare (colocviu)	- 3 ore

I. Tema: SEMIOLOGIA TULBUR RILOR MINTALE I DE
COMPORTAMENT. ASPECTE MEDICO-LEGALE PSIHIATRICE.

Prelegere: date referitoare la r spândirea patologiilor psihiatrice i narcologice în popula ia republicii. No iuni referitoare la tulbur rile psihice (iluzii, halucina ii, derealizare, depersonalizare, metamorfopsiq, dereglarea schemei corporale, agnozii); tulbur ri de memorie (amnezii, paramnezii, sindromul Korsakoff, sindromul psihoorganic); semiologia gândirii (deregri ale tempoului, structurii i sensului gândirii). Caracteristica general a tulbur rilor afective, celor voli ionale, de conștiință și psihomotorii cu expunerea noțiunilor de atimie, apatie, hipotimie, euforie, disforie, depresie, manie, disforie, extaz patologic, abulie; obnubilare, obtuzie, somnolenta, delirium, oneiroid, stare crepuscular , amen ie; stare de stupoare i excita ie catatonice , dereglarea instinctului alimentar, de autoconservare, reproductiv. Caracteristica sindroamelor de baz ce se refer la dereglarea conștiinței, emo iilor, voinței și activității psihomotorii. Aspecte medico-legale psihiatrice ale semiologiei psihiatrice.

Durata – 1 or .

Seminar: semiologie psihiatric , tulbur ri ale senzației și percepției, tulburările cantitative i calitative ale memoriei; tulbur rile procesului asociativ – ca tempou, ca coerență i structur , tulbur ri semantice ale gândirii. Tulbur ri afective, principalele sindroame psihopatologice cu referință la activitatea emoțională a subiectului uman; principalele sindroame privind tulburarea voinței; tulburările cantitative și calitative ale conștiinței, principalele sindroame psihopatologice cu referință la tulburarea conștiinței; tulburările psihomotorii; sindromul agitației psihomotorii de diferită proveniență (catatonice, maniacală, hebefrenic , halucinatorie, halucinator-paranoid ș.a.), sindromul inhibiției psihomotorii de diferit proveniență (stupoarea catatonice, depresivă, disociativă s.a.). Aspecte medico-legale psihiatrice ale semiologiei psihiatrice.

Durata – 2 ore.

Lec ie practic : Demonstrarea pacien ilor cu diverse deregl ri de percep ie, memorie i gândire. Cura ia bolnavilor cu deregl ri de memorie (cu sindrom psihoorganic, cu sindromul Korsakoff, cu oligofrenie); cu deregl ri de gândire în cadrul diferitor nozologiilor. Utilizarea metodelor de testare clinico-psihologic pentru depistarea deregl rilor de percep ie, memorie i gândire. Lucrul de sine st t tor cu pacien ii ce prezint deregl ri de memorie i de gândire. Cura ia bolnavilor cu deregl ri afective, voli ionale, de conștiință și psihomotorii. Demonstrarea pacien ilor cu sindrom maniacal, hipomaniacal, depresiv, apatico-abulic, cu obnubilare, somnolenta sau com ; cu agita ie i stupoare catatonice . Lucrul de sine st t tor cu pacien ii ce prezint deregl ri psihopatologice referitoare la semiologia afectiv , voli ională, psihomotorie și de conștiință. Aspectul medico-legal al semiologiei psihiatrice.

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 25.02.2014

PAG. 3 / 16

Durata – 3 ore.

II. Tema: **PSIHOZE ENDOGENE (SCHIZOFRENIA, TULBURAREA AFECTIV BIPOLAR , EPILEPSIA) ASPECTE MEDICO-LEGALE PSIHIATRICE**

Prelegere: No iunea de schizofrenie, epilepsie, tulburare afectiv bipolar . Date epidemiologice referitoare la psihozele endogene. Clasificarea clinic a schizofreniei (schizofrenia form simpl , catatonic , paranoid , hebefrenic , nediferen iat); etiopatogenia i tabloul clinic al formelor clinice de baz ale schizofreniei. Caracteristica clinic a epilepsiei idiopatice i simptomatic , clasificarea crizelor convulsive, paroxisme nonconvulsive în cadrul epilepsiei, deregl rile specifice de personalitate în epilepsie. Principiile de tratament. Caracteristica clinic a psihozei bipolare (episodul depresiv i celui maniacal). Principiile de tratament ale psihozei bipolare. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 2 ore.

Seminar: Clasificarea clinic a schizofreniei (schizofrenia form simpl , catatonic , paranoid , hebefrenic , nediferen iat); etiopatogenia i tabloul clinic al formelor clinice de baz ale schizofreniei. Caracteristica clinic a epilepsiei idiopatice i simptomatic , clasificarea crizelor convulsive, paroxisme nonconvulsive în cadrul epilepsiei, deregl rile specifice de personalitate în epilepsie. Caracteristica clinic a psihozei bipolare (episodul depresiv i celui maniacal). Principiile de tratament ale psihozelor endogene. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 1 or .

Lec ie practic: Demonstra ia pacien ilor cu patologii endogene. Simptomatice productiv i cea negativ în cadrul schizofreniei. Diagnosticul diferen ial al deregl rilor schizofrenoforme, schizoafective i schizofrene. Diagnosticul diferen ial al ideilor delirante i celor obsesiv-fobice. Diferen ierea st rilor depresive endogene i celor obsesiv fobice. Diferen ierea st rilor depresive endogene i celor neurotiforme. Diferen ierea crizelor epileptice, isterice i a sindromului convulsiv în cadrul diverselor nozologii exogen-organice. Principiile de tratament ale patologiilor endogene. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 3 ore.

III. Tema: **TULBUR RI ALE PERSONALIT II I COMPORTAMENTULUI ALE ADULTULUI I ADOLESCENTULUI. ASPECTE MEDICO-LEGALE PSIHIATRICE.**

Prelegere: No iuni privind tulburarea de personalitate (psihopatia) i personalitatea accentuat . Clasificarea etiopatogenetic i clinic a tulbur rilor de personalitate. Tabloul clinic al diferitor variante de tulburare de personalitate. Etiopatogenia tulbur rilor de personalitate. Tulbur rile de personalitate ca factor de risc în declan area diverselor patologii psihiatrice. Evoluia în timp a tulburărilor de personalitate. Noțiuni de „decompensare” și „compensare” în cadrul tulbur rilor de personalitate. Dagnosticul diferen iat între tulburarea de personalitate i schizofrenia heboid . Principiile de tratament. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 1 or .

Seminar: Clasificarea etiopatogenetic i clinic a tulbur rilor de personalitate. Tabloul clinic al diferitor variante de tulburare de personalitate. Etiopatogenia tulbur rilor de

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED:	02
DATA:	25.02.2014
PAG. 4 / 16	

personalitate. Tulburările de personalitate ca factor de risc în declanșarea diverselor patologii psihiatrice. Asistența psihiatrică a pacientului cu tulburări de personalitate. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 2 ore.

Lecție practică : Demonstrarea îngrijirii pacientului cu tulburări ale personalității și comportamentului. Diagnosticul diferențial între psihopatie și personalitate accentuată. Noțiuni de psihopatizare a personalității în cadrul diferitelor noțiuni psihiatrice. Principiile tratamentului tulburărilor de personalitate în perioada de decompensare. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 3 ore.

IV. Tema: **TULBURĂRI NEVROTICE CORELATE CU STRESUL. ASPECTE MEDICO-LEGALE PSIHIATRICE.**

Prelegere: Noțiuni referitoare la tulburările nevrotice. Etiopatogenia nevrozelor. Rolul particularităților premorbide ale personalității în declanșarea și dezvoltarea nevrozelor. Clasificarea modernă a tulburărilor nevrotice și corelate cu stresul. Tabloul clinic al neurasteniei, neurozei obsesiv-fobice, obsesiv-compulsive, isteriei și nevrozelor mixte. Principiile tratamentului psihofarmacologic și psihoterapeutic al tulburărilor nevrotice. Dezvoltările nevrotice ale personalității. Tulburarea durabilă de personalitate după o afecțiune psihiatrică. Noțiunea de psihogenie. Etiopatogenia psihogeniilor. Clasificarea psihozelor reactive după evoluție și tabloul clinic. Tabloul clinic al psihozelor reactive acute, subacute, prelungite și de detenție. Tulburările disociative (conversive) – Alte tulburări disociative (Sindromul Ganser, schizofrenia, puerilismul, pseudodemența). Afectul fiziologic și patologic. Principiile primului ajutor și principiile de tratament al stărilor reactive de urgență. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 1 oră.

Seminar: Etiopatogenia nevrozelor. Rolul particularităților premorbide ale personalității în declanșarea și dezvoltarea nevrozelor. Clasificarea modernă a tulburărilor nevrotice și corelate cu stresul. Tabloul clinic al neurasteniei, neurozei obsesiv-fobice, obsesiv-compulsive, isteriei și nevrozelor mixte. Principiile tratamentului psihofarmacologic și psihoterapeutic al tulburărilor nevrotice. Dezvoltările nevrotice ale personalității. Etiopatogenia psihogeniilor. Clasificarea psihozelor reactive după evoluție și tabloul clinic. Tabloul clinic al psihozelor reactive acute, subacute, prelungite și de detenție. Tulburările disociative (conversive) – Alte tulburări disociative (Sindromul Ganser, schizofrenia, puerilismul, pseudodemența). Principiile primului ajutor și principiile de tratament al stărilor reactive de urgență. Afectul fiziologic și patologic. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 2 ore.

Lecție practică : Demonstrarea pacienților cu tulburări nevrotice; diagnosticul diferențial al tulburărilor nevrotice. Testele clinico-psihologice alocate în aspect de diagnostic diferențial al pacienților cu diverse tipuri de nevroze. Principiile de tratament în nevroze. Criteriile de diagnostic ale tulburărilor nevrotice conform CIM-10. Îngrijirea de sine și a pacienților cu diverse tulburări nevrotice. Îngrijirea pacienților cu psihogenii acute, subacute și prelungite. Criteriile de diagnostic clinic și diferențial al psihogeniilor. Principiile tratamentului psihogeniilor. Demonstrarea pacienților cu stări crepusculare în cadrul psihozelor reactive de tip isteric. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 3 ore.

**PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITIC**

RED: 02

DATA: 25.02.2014

PAG. 5 / 16

**V. Tema: TULBUR RI MINTALE I COMPORTAMENTALE DATORATE
ABUZULUI DE ALCOOL. PSIHOZELE METALCOOLICE. ASPECTE
MEDICO-LEGALE PSIHIATRICE.**

Prelegere: No iunea de alcoolism i be ia habitual . Criteriile de diagnostic ale transform rii be iei habituale în alcoolism. Etiopatogenia alcoolismului. Clasificarea tulbur rilor mintale i comportamentale datorate utiliz rii abuzive de alcool. Criteriile contemporane de diagnostic referitoare la alcoolism. Tabloul clinic al alcoolismului cronic, conform stadiilor de evolu ie a maladiei. No iunea de sevraj, etapele acestuia; sevrajul ne precedat de consum. Sindromul de alcoolism fetal. Principiile de tratament ale alcoolismului, sevrajului i psihozelor alcoolice. Criteriile de diagnostic diferen iat între psihozele alcoolice, patologia exogen-organic i cea endogen . No iunea de psihoz metalcoolic , clasificarea psihozelor metalcoolice în funcție de evoluție, manifestări clinice și evoluția acestora în perioada morbid . Tabloul clinic al psihozelor metalcoolice. Principiile de tratament în psihozele metalcoolice. Noțiuni de remisie și recidivă în cadrul alcoolismului cronic. Formele clinice de baz ale remisiunilor alcoolice, tratamentul profilactic i preventiv al tulbur rilor psohoendocrine în perioada incipient a remisiunii alcoolismului prin alocarea acupuncturii i neuroptidelor hipofizare. Principiile scriningului i reintegr rii familiale, profesionale, sociale a pacien ilor cu alcoolism. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 2 ore.

Seminar: Clasificarea tulbur rilor mintale i comportamentale datorate utiliz rii abuzive de alcool. Criteriile contemporane de diagnostic referitoare la alcoolism. Tabloul clinic al alcoolismului cronic, conform stadiilor de evolu ie a maladiei. No iunea de sevraj, etapele acestuia; sevrajul ne precedat de consum. Sindromul de alcoolism fetal. Principiile de tratament ale alcoolismului, sevrajului i psihozelor alcoolice. Clasificarea psihozelor metalcoolice în funcție de evoluție, manifestări clinice și evoluția acestora în perioada morbid . Tabloul clinic al psihozelor metalcoolice. Principiile de tratament în psihozele metalcoolice. Noțiuni de remisie și recidivă în cadrul alcoolismului cronic. Formele clinice de baz ale remisiunilor alcoolice, tratamentul antirecidivant în dependența de alcool. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 1 or .

Lec ie practic : Demonstrarea i cura ia pacien ilor cu alcoolism, abstenen alcoolic i psihoze alcoolice. Criteriile de diagnostic diferen iat între patologia exogen-organic cea endogen i psihozele alcoolice. Principiile de tratament în st rile de sevraj alcoolic i intoxica ie acut cu alcool. Cura ia de sine st t toare a pacien ilor cu alcoolism i psihoze alcoolice. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 3 ore.

**VI. Tema: TULBUR RI MINTALE I DE COMPORTAMENT DATORATE
UTILIZ RII SUBSTAN ELOR PSIHOACTIVE. ASPECTE MEDICO-
LEGALE PSIHIATRICE.**

Prelegere: No iuni generale referitoare la farmacodependen a, epidemiologia farmacodependen elor la nivel mondial i în Republica Moldova. clasificarea farmacodependen elor. Defini ia narcomaniei propus de Organiza ia Mondial a S n t ii.

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 25.02.2014

PAG. 6 / 16

Clasificarea tulbur rilor mentale i comportamentale datorate utiliz rii drogurilor. Tendin ele de baz în r spîndirea întrebun rii substan elor psihoactive.

Caracteristica clinic a politoxicomaniilor pe grupe (aspecte etiopatogenetice, st rile de intoxicatie acut , subacut i cronic ; st rile de sevraj; tulbur rile de personalitate; st rile psihotice, etc.).

Tulbur rile mentale i comportamentale datorate utiliz rii opiaceelor, canabinoizilor; sedativelor i hipnoticelor; cocainei; altor stimulante inclusiv cofeina; halucinogene; tabagismul, solven i volatili; alte substan e psihoactive.

Etiopatogenia adic iei de drog i substan e nestupefiante. Caracteristica general a componentelor marelui sindrom narcomanic. Particularit ile adic iei fa de diferite substan e psihoactive. Particularit ile tabloului clinic al diferitor farmacodependen e. Tabloul clinic al st rilor de ebrietate datorate utiliz rii stupefiantelor i substan elor toxice cu ac iune psihoactiv . Particularit ile sevrajului în cadrul adic iei fa de diverse grupe de substan e psihoactive. Tabloul clinic al supradosajului. Tabloul clinic al abstenen ei datorate utiliz rii diverselor grupe de substan e psihoactive. Principiile de tratament în sevraj, i în supradosaj de substan e psihoactive. Principiile screeningului pacien ilor cu farmacodependen e. Terapia tulbur rilor mentale i de comportament datorate utiliz rii substan elor psihoactive. Terapia de substituție în dependența de opiacee. Recomandări OMS. Tratamentul cu metadona.

Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata– 2 ore.

Seminar: Caracteristica general a componentelor marelui sindrom narcomanic. Particularit ile adic iei fa de diferite substan e psihoactive. Particularit ile tabloului clinic al diferitor farmacodependen e. Tabloul clinic al st rilor de ebrietate datorate utiliz rii stupefiantelor i substan elor toxice cu ac iune psihoactiv . Particularit ile sevrajului în cadrul adic iei fa de diverse grupe de substan e psihoactive. Diagnosticarea consumului de substanțe psihoactive. Etapele principale de elaborare a diagnosticului. Testarea psihologic , test AUDIT, CAGE, testarea facult ților intelectuale. Tabloul clinic al supradosajului. Tabloul clinic al abstenen ei datorate utiliz rii diverselor grupe de substan e psihoactive. Principiile de tratament în sevraj, i în supradosaj de substan e psihoactive. Terapia de substituție în dependența de opiacee. Recomandări OMS. Tratamentul cu metadona. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 1 or .

Lec ie practic : Demonstrarea i cura ia pacien ilor cu narcomanii i toxicomanii. Diagnosticul diferen țial al narcomaniilor i toxicomaniilor. Principiile de tratament ale sevrajului i supradoz rii de substan e psihoactive. Cura ia de sine st t toare a pacien ilor cu farmacodependen . Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 3 ore.

VII. Tema: **ORGANIZAREA I EFECTUAREA EXPERTIZEI MEDICO-LEGALE PSIHIATRICE. DREPTURILE I OBLIGA IUNILE MEDICULUI EXPERT PSIHIATRU. SIMULAREA I DISSIMULAREA, AGRAVAREA, CALOMNIEREA I AUTOCALOMNIEREA.**

Prelegere: Principiile organiz rii i efectu rii diferitor tipuri de expertiz medico-legal psihiatric în Republica Moldova. Legea Republicii Moldova privind expertiza Psihiatrico-legal . LEGEA Republicii Moldovacu privire la expertiza judiciar , constat rile tehnico- tiin ifice i medico-legale[Denumirea în redac ia Legii nr.371-XVI din 29.12.05, în

PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITIC

RED:	02
DATA:	25.02.2014
PAG. 7 / 16	

vigoare 10.02.06], Nr.1086-XIV din 23.06.2000 Monitorul Oficial al R. Moldova nr.144-145/1056 din 16.11.2000. **Art. 9.** “Drepturile expertului judiciar”; **Art. 10.** “Obliga iile expertului judiciar”; **Art. 11.** „Refuzul efectu rii expertizei judiciare”; ale prezentei Legi. Codul penal și de Procedură Penală, articolele cu referință la Expertiza Psihiatrică judiciară (**Art. 142 CPP.** „Temeiurile pentru dispunerea i efectuarea expertizei”; **Art. 144.** „Procedura dispunerii expertizei”; **Art. Art. 143.** „Cazurile când efectuarea expertizei este obligatorie”; **145. CPP** „Ac iuni premerg toare efectu rii expertizei”; **Art. 146. CPP** „Expertiza de comisie”; **Art. 147. CPP** „Expertiza complex ”; **Art. 148. CPP** „Expertiza suplimentar i contraexpertiza”; **Art. 149. CPP** „Efectuarea expertizei în institu ia de expertiz ”; **Art. 99. CP.** „Aplicarea m surilor de constrângere cu caracter medical”; **Art.100. CP** „Internarea într-o institu ie psihiatric ”; **Art. 101. CP.** „Stabilirea, schimbarea, prelungirea i încetarea aplic rii m surilor de constrângere cu caracter medical aliena ilor”; **Art. 150. CPP** „Efectuarea expertizei în afara institu iei de expertiz ”; **Art 151. CPP** „Întocmirea i prezentarea raportului de c tre expert”; **Art. 152. CPP** „Internarea în institu ia medical pentru efectuarea expertizei»; **Art. 153. CPP** „Audierea expertului”; **Art. 312 CP.** „Declara ie mincinoas , concluzie fals sau traducere incorect ”; **Art. 314 CP** „Constrângerea de a face declara ii minciunoase, concluzii false sau traduceri incorecte ori de a se eschiva de la aceste obliga ii”; Legea Republicii Moldova „Privind asisten a psihiatric ” Nr. 1402-XIII din 16 decembrie 1997. (Monitorul Oficial, 21 mai 1998, nr. 44-46, p. 1, art. 310). Noțiunea de simulare preventiv . Simularea în timpul comiterii acțiunii socialmente periculoase (crimei). Simularea dup comiterea crimei. Simularea propriu-zis . Suprasimularea i agravarea. Agravarea, calomnierea i autocalomnierea. Dissimularea. Principii de investigare clinico-psihologic i prin testarea la detectorul minciunii a cazurilor de simulare, dissimulare, agravare, calomniere i autocalomniere.

Durata – 2 ore.

Seminar: Principiile organiz rii i efectu rii diferitor tipuri de expertiz medico-legal psihiatric în Republica Moldova. Legea Republicii Moldova privind expertiza Psihiatrico-legal . LEGEA Republicii Moldovacu privire la expertiza judiciar , constat rile tehnico-tiin ifice i medico-legale[Denumirea în redac ia Legii nr.371-XVI din 29.12.05, în vigoare 10.02.06], Nr.1086-XIV din 23.06.2000 Monitorul Oficial al R. Moldova nr.144-145/1056 din 16.11.2000. **Art. 9.** “Drepturile expertului judiciar”; **Art. 10.** “Obliga iile expertului judiciar”; **Art. 11.** „Refuzul efectu rii expertizei judiciare”; ale prezentei Legi. Codul penal și de Procedură Penală, articolele cu referință la Expertiza Psihiatrică judiciară (**Art. 142 CPP.** „Temeiurile pentru dispunerea i efectuarea expertizei”; **Art. 144.** „Procedura dispunerii expertizei”; **Art. Art. 143.** „Cazurile când efectuarea expertizei este obligatorie”; **145. CPP** „Ac iuni premerg toare efectu rii expertizei”; **Art. 146. CPP** „Expertiza de comisie”; **Art. 147. CPP** „Expertiza complex ”; **Art. 148. CPP** „Expertiza suplimentar i contraexpertiza”; **Art. 149. CPP** „Efectuarea expertizei în institu ia de expertiz ”; **Art. 99. CP.** „Aplicarea m surilor de constrângere cu caracter medical”; **Art.100. CP** „Internarea într-o institu ie psihiatric ”; **Art. 101. CP.** „Stabilirea, schimbarea, prelungirea i încetarea aplic rii m surilor de constrângere cu caracter medical aliena ilor”; **Art. 150. CPP** „Efectuarea expertizei în afara institu iei de expertiz ”; **Art 151. CPP** „Întocmirea i prezentarea raportului de c tre expert”; **Art. 152. CPP** „Internarea în institu ia medical pentru efectuarea expertizei»; **Art. 153. CPP** „Audierea expertului”; **Art. 312 CP.** „Declara ie mincinoas , concluzie fals sau traducere incorect ”; **Art. 314 CP** „Constrângerea de a face declara ii minciunoase, concluzii false sau traduceri incorecte ori de a se eschiva de la aceste obliga ii”; Legea Republicii Moldova „Privind asisten a psihiatric ” Nr. 1402-XIII din 16 decembrie 1997. (Monitorul Oficial, 21 mai 1998, nr. 44-46, p. 1, art.

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED:	02
DATA:	25.02.2014
PAG. 8 / 16	

310). Simularea preventiv . Simularea în timpul comiterii acțiunii socialmente periculoase (crimei). Simularea după comiterea crimei. Simularea propriu-zis . Suprasimularea și agravarea. Agravarea, calomnierea și autocalomnierea. Dissimularea. Principii de investigare clinico-psihologic și prin testarea la detectorul minciunii a cazurilor de simulare, dissimulare, agravare, calomniere și autocalomniere.

Durata – 2 ore.

Lecie practică: studierea rapoartelor de expertiză medico-legală psihiatrică și deliberarea modalității de aplicare a legislației în vigoare la etapele: a) de dispunere a expertizei psihiatrice judiciare și emiterea ordonanței în acest sens de către ofițerul organului de urmărire penală ori de instanța de judecată, ori cererea efectuării expertizei de către cetățean, sau reprezentantul legal al acestuia; b) de efectuare a expertizei; c) de elaborare și formulare a deciziei ținând cont de întrebările înaintate comisiei de experți psihiatri; d) de realizare a tratamentului prin constrângere. Deliberarea principiilor organizării și efectuării diferitelor tipuri de expertiză medico-legală psihiatrică în Republica Moldova. Legea Republicii Moldova privind expertiza Psihiatrico-legală . LEGEA Republicii Moldovă privind expertiza judiciară , constatările tehnico-științifice și medico-legale [Denumirea în redacția Legii nr.371-XVI din 29.12.05, în vigoare 10.02.06], Nr.1086-XIV din 23.06.2000 Monitorul Oficial al R. Moldova nr.144-145/1056 din 16.11.2000. Prezentarea expertizelor aflate la tratament prin constrângere care au manifestat fenomene de simulare, dissimulare, calomniere, autocalomniere, agravare în timpul și după comiterea acțiunilor socialmente periculoase.

Durata – 2 ore.

VIII. Tema: **TULBURĂRI MENTALE ȘI COMPORTAMENTALE DATORATE ABUZULUI DE ALCOOL. PSIHOZELE METALCOOLICE. ASPECTE MEDICO-LEGALE PSIHIATRICE.**

Prelegere: Noțiunea de alcoolism și beția habituală . Criteriile de diagnostic ale transformării beției habituale în alcoolism. Etiopatogenia alcoolismului. Clasificarea tulburărilor mentale și comportamentale datorate utilizării abuzive de alcool. Criteriile contemporane de diagnostic referitoare la alcoolism. Tabloul clinic al alcoolismului cronic, conform stadiilor de evoluție a maladiei. Noțiunea de sevraj, etapele acestuia; sevrajul ne precedat de consum. Sindromul de alcoolism fetal. Principiile de tratament ale alcoolismului, sevrajului și psihozelor alcoolice. Criteriile de diagnostic diferențiat între psihozele alcoolice, patologia exogen-organică și cea endogenă . Noțiunea de psihoză metalcoolică , clasificarea psihozelor metalcoolice în funcție de evoluție, manifestări clinice și evoluția acestora în perioada morbidă . Tabloul clinic al psihozelor metalcoolice. Principiile de tratament în psihozele metalcoolice. Noțiuni de remisie și recidivă în cadrul alcoolismului cronic. Formele clinice de bază ale remisiunilor alcoolice, tratamentul profilactic și preventiv al tulburărilor psihoendocrine în perioada incipientă a remisiunii alcoolismului prin alocarea acupuncturii și neuropeptidelor hipofizare. Principiile screeningului și reintegrării familiale, profesionale, sociale a pacienților cu alcoolism. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 2 ore.

Seminar: Clasificarea tulburărilor mentale și comportamentale datorate utilizării abuzive de alcool. Criteriile contemporane de diagnostic referitoare la alcoolism. Tabloul clinic al alcoolismului cronic, conform stadiilor de evoluție a maladiei. Noțiunea de sevraj, etapele acestuia; sevrajul ne precedat de consum. Sindromul de alcoolism fetal. Principiile de

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 25.02.2014

PAG. 9 / 16

tratament ale alcoolismului, sevrăului și psihozelor alcoolice. Clasificarea psihozelor metalcoolice în funcție de evoluție, manifestări clinice și evoluția acestora în perioada morbidă. Tabloul clinic al psihozelor metalcoolice. Principiile de tratament în psihozele metalcoolice. Noțiuni de remisie și recidiv în cadrul alcoolismului cronic. Formele clinice de bază ale remisiunilor alcoolice, tratamentul antirecidivant în dependența de alcool. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 1 oră.

Lecție practică: Demonstrarea și cură la pacienții cu alcoolism, abstinență alcoolică și psihoze alcoolice. Criteriile de diagnostic diferențiat între patologia exogen-organică cea endogenă și psihozele alcoolice. Principiile de tratament în stările de sevră alcoolic și intoxicație acută cu alcool. Cură la de sine și toate a pacienților cu alcoolism și psihoze alcoolice. Aspecte medico-legale psihiatrice.

Durata – 3 ore.

IX. Tema: **TULBURĂRILE PSIHICE ÎN PERIOADA DE INVOLUȚIE. DEMENTELE. RETARDUL MINTAL. ASPECTE MEDICO-LEGALE PSIHIATRICE.**

Prelegere: noțiunea de psihoză presenilă și senilă. Clasificarea dereglilor psihice întâlnite în cadrul psihozelor perioadei de involuție, tabloul clinic al acestora. Criteriile de diagnostic și principiile de tratament ale psihozelor perioadei de involuție. Noțiunea de demență, demență corticală și subcorticală, demența senilă și în cadrul diferitelor patologii. Remediile utilizate în deteriorarea funcțiilor cognitive. Caracteristica generală a modificărilor metabolice, humorale, neuroendocrine, imunologice, survenite odată cu vârsta înaintată. Psihozele presenile (45-60 ani) și senile (70-80 ani). Psihizele presenile (simptomatice nevrotiforme și psihopatiforme în perioada presenilă, melancolia presenilă, paranoia de involuție, catatonie tardivă, isteria presenilă); psihozele senile (demența senilă, presbiofrenia – forma confabulatorie a demenței senile, demența în boala Pick, Alzheimer, demența în boala Huntington, demența în boala Parkinson, demența în boala Creutzfeldt-Jacob, demența în HIV-SIDA, deliriumul senil). Principiile efectului expertizei psihiatrice judiciare a bolnavilor cu demență, retard mintal, psihoze presenile și senile.

Durata – 2 ore.

Seminar: Clasificarea dereglilor psihice întâlnite în cadrul psihozelor perioadei de involuție, tabloul clinic al acestora. Criteriile de diagnostic și principiile de tratament ale psihozelor perioadei de involuție. Noțiunea de demență, demență corticală și subcorticală, demența senilă și în cadrul diferitelor patologii. Remediile utilizate în deteriorarea funcțiilor cognitive. Psihizele presenile (simptomatice nevrotiforme și psihopatiforme în perioada presenilă, melancolia presenilă, paranoia de involuție, catatonie tardivă, isteria presenilă); psihozele senile (demența senilă, presbiofrenia – forma confabulatorie a demenței senile, demența în boala Pick, Alzheimer, demența în boala Huntington, demența în boala Parkinson, demența în boala Creutzfeldt-Jacob, demența în HIV-SIDA, deliriumul senil). Principiile efectului expertizei psihiatrice judiciare a bolnavilor cu demență, retard mintal, psihoze presenile și senile.

Durata – 1 oră.

Lecție practică: Cură la pacienții cu diverse tulburări mentale și comportamentale în cadrul psihozelor perioadei de involuție, pacienților cu diferite tipuri de demență. Cură la de sine și toate al bolnavilor cu tulburări mentale și de comportament survenite în cadrul

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 25.02.2014

PAG. 10 / 16

perioadei de involuie. Curaia i demonstrarea bolnavilor cu tulbur ri psihice în perioada presenil i senil . Principiile de tratament i îngrijire a pacien ilor cu diverse patologii presenile i senile, a pacien ilor cu demență. Curația de sine stătătoare a bolnavilor cu tulbur ri psihice în perioada involutiv . Însu irea principiilor de efectuare expertizei psihiatrice judiciare a bolnavilor cu demenț , retard mintal, psihoze presenile i senile. Expertiza post mortem.

Durata – 3 ore.

X. Tema: **TULBUR RI MINTALE I DE COMPORTAMENT DATORATE LEZIUNII, DISFUNC IEI CEREBRALE SAU BOLII SOMATICE. ASPECTE MEDICO-LEGALE PSIHIATRICE**

Prelegere: No iuni referitoare la mecanismele TTC. Clasificarea clinic a TCC (como ie, contuzie, compresiune). Tulbur ri psihice în cadrul TCC (delirium, oneiroid, amen ie, stupor posttraumatic, st rile crepusculare posttraumatice, sindromul Korsakoff posttraumatic, amnezia posttraumatic , deregl ri afective posttraumatice – depresii, disforii, st ri psihomaniacale). Tulbur rile psihice cronice în cadrul TCC (cindromul astenic psihopatic, cerebrastenic, disforiile posttraumatice, particularit ile st rilor crepusculare posttraumatice, cindroamele delirios-amentiv, delirios-oneiroid, maniacal, stuporos, depresiv, posttraumatic; halucinoza i psihozele halucinator paranoide cu elemente ale sindromului Kandinski-Clerambault posttraumatice, sindromul psihoorganic, epileptiform, Korsakoff i de lob frontal posttraumatic i demen a posttraumatic . Principiile tratamentului st rilor de psihoz în cadrul TCC). Expertiza psihiatric judiciar a pacien ilor cu tulbur ri mintale i de comportament în perioada acut i tardiv a traumatismului cranio-cerebral, proceselor infecțioase cerebrale.

Durata – 1 or .

Seminar: Clasificarea i caracteristica clinic a traumatismelor cranio-cerebrale. Tulbur ri psihice în perioada acut i tardiv a traumatismului cranio-cerebral. Principii de diagnostic i tratament a tulbur rilor psihice datorate traumatismului cranio-cerebral. Expertiza psihiatric judiciar a pacien ilor cu tulburări mintale și de comportament în perioada acut i tardiv a traumatismului cranio-cerebral, proceselor infecțioase cerebrale.

Durata – 1 or .

Lec ie practic : Curaia i demonstrarea pacien ilor cu consecin e i deregl ri psihice datorate traumatismului cranio-cerebral. Clasificarea deregl rilor psihice în perioada acut i îndep rtat a TCC. Diagnosticul diferen iat al tulbur rilor de con tiin în cadrul traumatismului cranio-cerebral i altor nozologii psihiatrice, principiile de tratament a pacien ilor cu TCC. Expertiza psihiatric judiciar a pacien ilor cu tulburări mintale și de comportament în perioada acut i tardiv a traumatismului cranio-cerebral, proceselor infecțioase cerebrale.

Durata - 1 or .

TOTALIZARE – 3 ore

PLAN tematic

PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 25.02.2014

PAG. 11 / 16

I la modulul de **Psihiatrie** pentru medicii rezidenți
a specializarea " **MEDICINĂ LEGALĂ** "

TOTAL	- 60 ore
Prelegeri	- 16 ore
Seminare	- 14 ore
Lecții practice	- 27 ore
Totalizare (colocviu)	- 3 ore

Nr.	Tema	Prelegeri	Seminare	Stagieri clinice
1.	Semiologia tulburărilor mintale și de comportament	1	2	3
2.	Psihoze endogene (schizofrenia, tulburarea afectiv bipolar, epilepsia) aspecte medico-legale psihiatrice.	2	1	3
3.	Tulburări ale personalității și comportamentului adultului și adolescentului. Aspecte medico-legale psihiatrice.	1	2	3
4.	Tulburări nevrotice corelate cu stresul. Aspecte medico-legale psihiatrice.	1	2	3
5.	Tulburări mintale și comportamentale datorate abuzului de alcool. Psihozele metalcoolice. Aspecte medico-legale psihiatrice.	2	1	3
6.	Tulburări mintale și de comportament datorate utilizării substanțelor psihoactive. Aspecte medico-legale psihiatrice.	2	1	3
7.	Organizarea și efectuarea expertizei medico-legale psihiatrice. Drepturile și obligațiile medicului expert psihiatru. Simularea și dissimularea, agravarea, calomnierea și autocalomnierea.	2	2	2
8.	Tulburări mintale și comportamentale datorate abuzului de alcool. Psihozele metalcoolice. Aspecte medico-legale psihiatrice.	2	1	3
9.	Tulburările psihice în perioada de involuție. Demențele. Retardul mintal. Aspecte medico-legale psihiatrice.	2	1	3
10.	Tulburări mintale și de comportament datorate leziunii, disfuncției cerebrale sau bolii somatice. Aspecte medico-legale psihiatrice. Totalizare	1	1 3	1
11.	Total ORE	16 ore	14 ore +3 ore totalizare 17 ore	27 ore

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITIC

RED: 02

DATA: 25.02.2014

PAG. 12 / 16

MANOPERE PRACTICE

pentru medicii rezidenți la specializarea "**Medicin Legal**"

1. Particularitățile examenului pacientului cu disabilități psihice, inclusiv a persoanelor de vârstă a treia;
2. Investigații clinice și paraclinice ale pacientului cu maladii psihice (EcoEg, EEG, USG Doppler Duplex, CT, RMN, etc.);
3. Examenul clinico-psihologic în psihiatrie (testele Hamilton, Spielberger, MMPI, Zung W., Beck, MMSE, Scorul Ischemic Hashinski, probele de asociere, clasificare, excludere, de testare a capacității de abstractizare ș.a.);
4. Principiile de abordare terapeutică a pacientului cu disabilități psihice agitate psihomotor;
5. Principiile de abordare terapeutică a pacientului cu disabilități psihice cu idei autolitice și comportament suicidar;
6. Principiile de abordare terapeutică a pacientului cu tulburări calitative de conștiință (delirium, oniroid, amenaje, stări crepusculare);
7. Evaluarea pacientului cu stare de „rău” epileptic convulsiv și non-convulsiv.
8. Însușirea principiilor de dispunere și efectuare a expertizei psihiatrice-judiciare ținând cont de legislația în vigoare.

SURSE BIBLIOGRAFICE OBLIGATORII

PEV ZUTE PENTU ÎNSUȘIREA PROGRAMULUI DE STUDII PRIN REZIDENTIAT LA SPECIALIZAREA PSIHIATRIE (MODULUL GERONTOPSIHIATRIE)

1. Carter Rosalyn Cum să ajutăm bolnavul Mintal. București, Ed. Medical, 2002, 351 p.
2. CIM-10 Clasificarea tulburărilor mintale și de comportament (Simptomatologie și diagnostic clinic). București, Ed. ALL, 1998, 419 p.
3. Crăuțu Gh. Hipocondria (aspecte clinice, terapeutice și diagnostic diferențiat). Recomandări metodice. Chișinău, 2000, 15 p.
4. Crăuțu Gh. Tulburări de conversie (aspecte clinice, terapeutice și diagnostic diferențiat). Recomandări metodice. Chișinău, 2000, 22 p.
5. Codul Penal al Republicii Moldova.
6. Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova.
7. Cornușiu G. Breviar de psihiatrie în 2 volume. Ed. Imprimeriei de Vest, Oradea 2003, 977 p.
8. Cornușiu G. Bazele psihologice ale practicii medicale. Ediția a III-a. Ed. Imprimeriei de Vest, Oradea 2003, 245 p.
9. Ghid de psihiatrie practică editat de David Goldberg. Ediția a III-a. București, Editura Fundației PRO, București, 1997, 357 p.
10. GORGOS C. *Dictionar enciclopedic de psihiatrie*. vol.III - Editura Medicală, 1989,
11. Gorgos C.. *Vademecum în psihiatrie*. București, 1985.

PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITIC

RED:	02
DATA:	25.02.2014
PAG. 13 / 16	

12. Hotineanu M., Chistruga E., Carp Lucia Terapia contemporan a tulbur rilor hipnice psihogene. Indica ii metodice. Chi in u, 2002, 16 p.
13. ICD-10 Clasificarea tulbur rilor mintale i de comportament (Simptomatologie i diagnostic clinic). Bucure ti, Ed. ALL, 1998, 419 p.
14. Iliciuc I. Bârc Ala, Hadjiu Svetlana, Gasna V. Epilepsia i sindroamele epileptice la copii., chi in u, 2000, 99 p.
15. Kaplan & Sadock Manual de buzunar de psihiatrie clinic (edi ia a treia). Traducere din englez . Bucure ti, ed. Medical , 2001, 558 p.
16. Legea Republicii Moldova „Privind asisten a psihiatric ” Nr. 1402-XIII din 16 decembrie 1997. (Monitorul Oficial, 21 mai 1998, nr. 44-46, p. 1, art. 310).
17. Legea nr.371-XVI din 29.12.05, în vigoare 10.02.06, Privind expertiza Psihiatric judiciar , Nr.1086-XIV din 23.06.2000 Monitorul Oficial al R. Moldova nr.144-145/1056 din 16.11.2000.
18. Manual de statistic a tulbur rilor mentale. Asocia ia Psihiatric American , Edi ia a cincea DSM IV TR, Bucure ti, 2000, 813 p.
19. Marinescu Drago Tratamentul modern al psihozelor afective., Bucure ti, Ed. Aius, 1997, 358 p.
20. Nacu A.G., Nacu A.A. Psihiatrie judiciar . Chi in u, 1997, 351 p.
21. Nica-Udangiu Lidia, Prelipceanu Dan, Mihailescu Radu. Ghid de urgen e în psihiatrie. Bucure ti, Ed. Scripta, 2000, 222 p.
22. Olaru Al.. Introducere în psihiatria practic . Craiova, 1990
23. Oprea V. Sindromul psihoorganic. Recomand ri metodice. Chi in u, 1999, 25 p.
24. Pirozynski T. Manul de psihiatrie.. Ia i, 1991
25. Pirozynski T., Chiri V., Boi teanu Psihiatrie clinic .. Ia i, 1993
26. Prelipceanu D., Mihailescu R., Teodorescu R. Tratat de s n tate mintal . Vol. 1., Bucure ti, ed. Enciclopedic , 2000, 622 p.
27. Psihiatrie Clinic . Sub redac ia lui Aurelia Sârbu, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1979, 550 p.
28. Psihiatrie sub redac ia lui V. Predescu. Vol. 1, Bucure ti, Ed. Medical , 1989, 833 p.
29. Psihiatrie sub redac ia lui V. Predescu. Vol. 2, Bucure ti, Ed. Medical , 1998, 1143 p.
30. Revenco Mircea Aspecte clinice ale dinamicii psihopatiilor., Chi in u, 1997, 135 p.
31. Revenco M., Co ciug I., Condratiuc S., Deliv I., Tulbur rile anxios-depresive în raport cu dependen a de substan e psihoactive la copii i adolescen i. Indica ii metodice. Chi in u, 2006, 31 p.
32. Stoev I., Stoev E., Stoev L. Îndrumar în psihiatrie. (rus-român; român-rus). Edi ia a doua, Chi in u, Editura Academiei de tiin e, 1996, 373 p.
33. Taylor D., Paton C., Kerwin R. Ghid de terapeutic psihiatric , spitalul Maudsley, Trustul MHS south London i Maudsley, edi ia a VII, Bucure ti, Ed. Medcal , 2005, 298 p.
34. Tudose F., Tudose C t lina, Vasilescu Andreia, T m an Simona Sindroame r t citoare. Bucure ti, Ed. INFO Medica, 2005, 191 p.
35. Vasiliev T., Stoev I. Narcomania: Situa ia medico-social i judiciar în Republica Moldova. Chi in u, Pontos, 2001, 400p.
36. , 1988, 496 c.
37.
38. 2009. (.). , , , 1983, 432 .
39. , - « », 2002, 336 .
40. , 1999 .
41. ,
42. - , 1984, 448 .
42. , 1989.

**PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITIC**

RED: 02

DATA: 25.02.2014

PAG. 16 / 16

Suma ponderat a notelor de la evalu rile curente i examinarea final	Nota final
5	5
5,1-5,5	5,5
5,6-6,0	6
6,1-6,5	6,5
6,6-7,0	7
7,1-7,5	7,5
7,6-8,0	8
8,1-8,5	8,5
8,6-9,0	9
9,1-9,5	9,5
9,6-10	10

Neprezentarea la examen f r motive întemeiate se înregistreaz ca “absent” i se echivaleaz cu calificativul 0 (zero). Rezidentul are dreptul la 2 sus ineri repetate ale examenului nepromovat.

Limba de predare: Rom n